

Kalaallit Nunaanni immap naqqani aatsitassarsiorneq - Suliatigut nalilersuineq innersuussinerlu

Oceans North Kalaallit Nunaannit
Inatsisartuni ataatsimiititaliap ataatsimiinnera
Nuuk, 24. aprili 2026

Sooq ullumi ataatsimiissaagut?

- Immami itisuumi aatsitassarsiorneq pillugu politikkikkut toqqaaneq pingaarutilik
- Siullermeerneqarnissaa qanilliartorpoq (UPA2026/141)
- Inatsisartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliaannit kiisalu Eqissisimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaannit qaaqqusissut
- Oceans North Kalaallit Nunaat naliliinermut innersuussuteqarnermullu isumaqataavoq

Aalajangiiffigisassatut siunnersuut sumut tunngassuteqarpa?

- Pipaluk Lyngemit, Inuit Ataqtigiinneersumit saqqummiussaq
- Kalaallit Nunaata imartaani immap naqqani aatsitassarsiornerup inerteqqutaatinneqarnissaanut inatsisiliornissamut Naalakkersuisunut peqqussut
- Tunuliaqut: Norskit soqutigisaat; Naalakkersuisut siusinnerusukkut immami itisuumi aatsitassarsiorfimmik ingerlatsinermut tunngatillugu mianersuussiniarluni unillatsiarnerat
- Ernumassut: Silap pissusaa; ilisimasat amigarneri; aalisarnermut tunngatillugu aarlerinartut, piniarneq, avatangiisit innuttaasullu
- Periuseq: Ingerlatsinissaq sioqqullugu pitsaaliuisumik inerteqquteqarneq

Oceans North Kalaallit Nunaat kikkuuppat?

- Kalaallit Nunaanni avatangiisit pillugit suliniaqatigiiffik aningaasaateqarfillu
- Immap peqqissuunissaanik aamma immami pisuussutit piujuartinneqarsinnaasumik atorluarneqarnissaannut suliaqarfiuvoq, taamaalilluni issittumi inuiaqatigiit ingerlalluassammata
- Kalaallit Nunaanni tunngaveqarpoq, nunani tamalaani suleqatiginnittoq
- Tunngaviusumik aallaaviit: Mianersornermik tunngavilik, ilisimasat tunngavigalugit periusilik, siunissaq ungasissoq eqqarsaatigineqarluni

ONKN-imit ersarissumik innersuussutit

- Aarlerinaatit ilisimasanillu amigaateqarneq annertuvoq - iluaqutissallu annikillutik.
- Imaq inuiaqatigiinnut toqqammaviuvoq
 - Aalisarneq imaanilu avatangiisit pingaarnertutinneqarlik
- Mianersortumik tunngavik malinneqarli
 - Ilisimasat tunngavigalugit aalajangiineq
- **Kalaallit Nunaata imartaani immami itisuumi aatsitassarsiorneq inerteqqutaali**

Immap naqqani aatsitassarsiorneq suua?

Immami itisuumi aatsitassarsiornerup nassuiarnera:

- Immap naqqanit aatsitassanik allanillu pisuussutininik piiaaneq
 - Minnerpaamik: Immap qaavanit **200 meterinit** itinerusumit
 - Annerpaamik: immap qaavanit **6,500 meterinut** ammut itissuseqartumi

Nunarsuaq tamakkerlugu immami itisuumi aatsitassarsiorneq

- Teori malillugu misileraaffiusumik suliffissuaqarneq
- Nunarsuaq tamakkerlugu aningaasarsiutigalugu ingerlatsineq - misissuineq, piiaanerunngitsoq
- Ilisimasat misilittakkallu killeqangaatsiartut
- Teknikkikkut avatangiisitigullu aarlerinartut annertuut
- Nunani tamalaani malittarisassiorneq pillugu isumaqatigiinnginneq

Teknikkikkut avatangiisitigullu unammilligassat

Immami itisuumi pissutsit ilungersunartut:

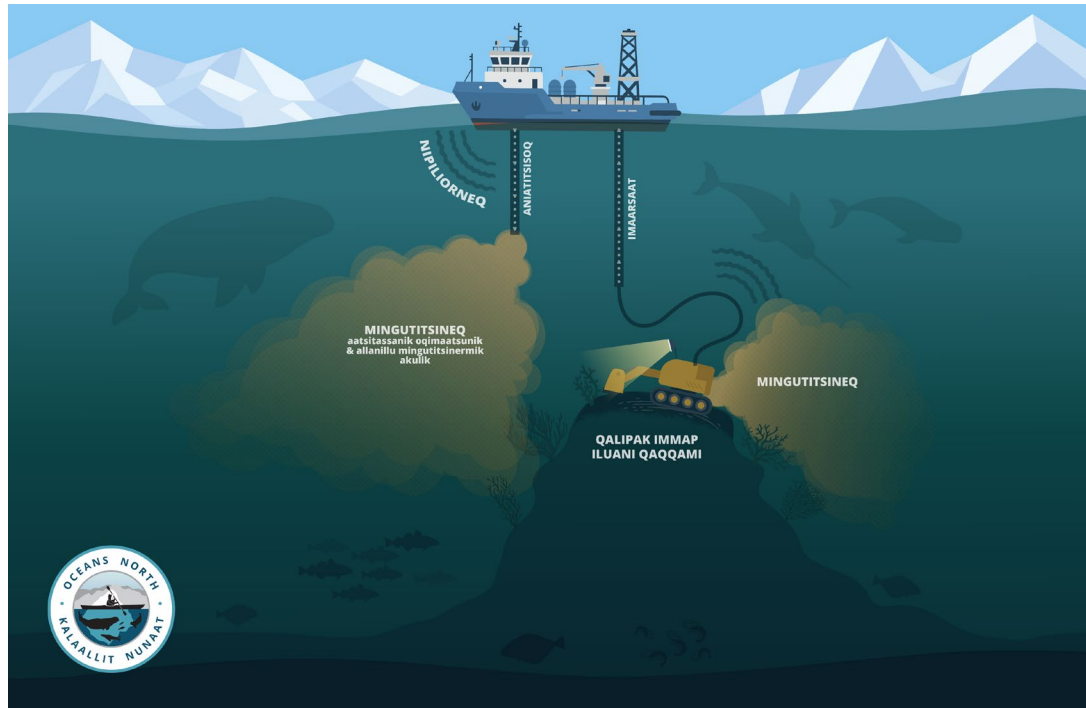
- Naqitsineq sakkortooq
- Kissassuseq appassissoq
- Taaq
- Pinngortitami pissuseqatigiinneq sunniutillu pillugit ilisimasanik amigaateqarneq

Issittumi aarlerinartut immikkut ittut

- Uumasogatigiit ataqatigiinneri mianernartut
- Pilerseqqinneqartarneri arriitsoq iluatsinngitsoorsinnaasorluunniit
- Pissutsit ilungersunartut aalajaanngitsullu
- Silap pissusaata allanngorarneranik tatisimaneqarneq

Avatangiisit sunnerneqarneri - suna ilisimavarput?

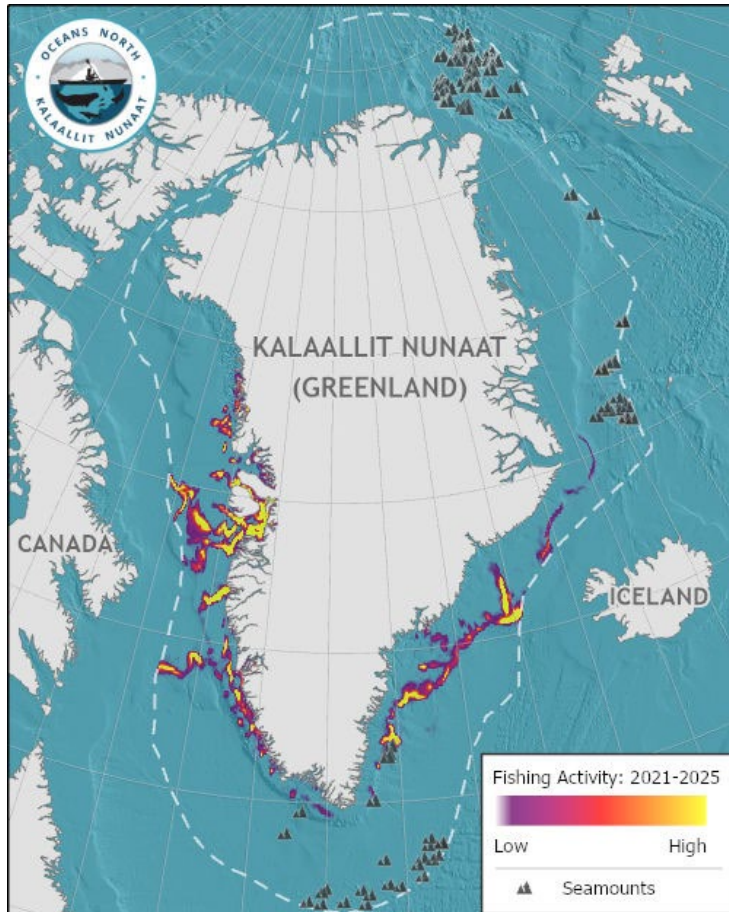
- Immap naqqani ajoqusiinerit ataavartut
- Uumasuuffinnik aseruinerit
- Kinnerit pujoralaat
- Mingutsitsineq
- Saffiugassat oqimaatsut uumassusilinni katersuukkiartuaarnerat
- Nipimit qaamanermillu mingutsitsineq
- Uumasut nuuttartut siaruariartuaarneri

Ilisimatusarneq nutaaneq qanoq oqariartortitsiva!

- Ilisimasat annertuumik suli amigaateqarneri
- Ilisimatusarnerit nutaat sunniutit ilungersunartuusut takutippaat
 - ass. planteplanktonit immap itissusaaniittut aalisagaaqqanut sunniuteqartarneri
- Ajoqusiinerit iluarsineqarsinnaasanngillat
 - ass. ukiut 50-it kingornatigut pilerseqqinneqarnerinik takussaasoqanngilaq

Aalisarnermut piniarnermullu kingunissat

- Immap sarfaa aqqutigalugu siaruarnerat
- Planktonit siullertut sunnerneqartarput
- Nerisareqatigiit akornuserneqartarput
- Aalisakkanut, raajanut, timmissanut imarmiunut, imaani uumasunut miluumasunut aarlerinartoqarpoq
- Piniakkat annikillisinnaapput
- Inuussutissarsiornerup nalorninarnerata annertusinera

Attuumassuteqanngitsumit DCE-mi nalunaarusiamik misissuineq

- Naalakkersuisunit inniminnerneqartoq (2025)
- Aarlerinaatillit pillugit tamakkiisumik takussutissiivoq
- Paasititsiniaasumik periuseqarneq annikippoq
- Sunniutaasinnaasut pingaarutillit naammaginangitsumik misissorneqarput amigaataallutilluunniit
- Kalaallit Nunaata kangia mininneqarpoq
- Aalajangiinermut tunngavissatut kisimi atorneqarsinnaanngilaq

Nunarsuarmi susoqarpa?

- Norgemit immami itisuumi aatsitassarsiornermik ingerlatsinermik unitsitsigallarpoq
- Nunani tamalaani immap naqqanut Oqartussanut (ISA) malittarisassaliornerminnik naammassinninngillat
- Nunat 40-t nunat tamalaat imartaanni mianersuussiniarluni unitsitsigallarneq, unitsitsigallarneq (moratorium) inerteqquteqarnerluunniit tapersersorpaat (Kunngeqarfik Danmark ilanngullugu)
- Suliffeqarfiit aningaaseriviillu 64-it unitsitsigallarnermut tapersersuipput
- Imaani ilisimatusartut siuttuunerusut ilisimatuullu 940-t sinnillit tapersersuipput
- Issittumi kalaallit aqutseqataanissaminnut periarfissaqarput

Immami itisuumi aatsitassarsiorneq pillugu oqallinneq

Akuersinissamut tunngavilersuutit

- Aatsitassanut pisariaqartitsineq annertusiartortoq matussusersinnaavaa
- Akisussaassusilimmik piaasoqarsinnaavoq nakkutigineqartumik
- Nunarsuaq tamakkerlugu isumannaatsumik pilersuineq nukitorsarneqarsinnaavoq
- Nunarsuaq tamakkerlugu nunanik amerlanngitsunik pinngitsuuisinnaannginneq annikillisinneqarsinnaavoq

Akerliunissamut tunngavilersuutit

- Uumasogatigiit ataqatigiinnerinut sunniutit pitsaanngitsut killissamillu qaangiisut
- Uumasut assigiinngiiaarneri uumasogatigiillu ataqatigiinneri pillugit ilisimasat amigaatillit; piffissami sivikitsumi ungasissumiluunniit sunniutit, mianernassuseq pilersitseqqissinnaassuserlu; immap naqqani CO₂-p katersuunneri
- Aningaasaqarneq: Savimminissat amerlasuut qaqutigoortuunngillat; amerlassutsit akilersinnaanngitsut; nunamiittunik allanik peqarpoq → nunami aatsitassarsiorneq pisariaqartitsineq peerneqanngilaq
- Politikki: Immap naqqa naalakkersuinikkut pisuussutini pilernguffittut aaqqiagiinngiffittullu nutaatut
- Kaaviiartitsisumik aningaasaqarneq atoqqiinerlu pillugit oqallinneq pinaveersaarneqarpoq

Immap Kalaallit Nunaannut pingaaruteqarnera

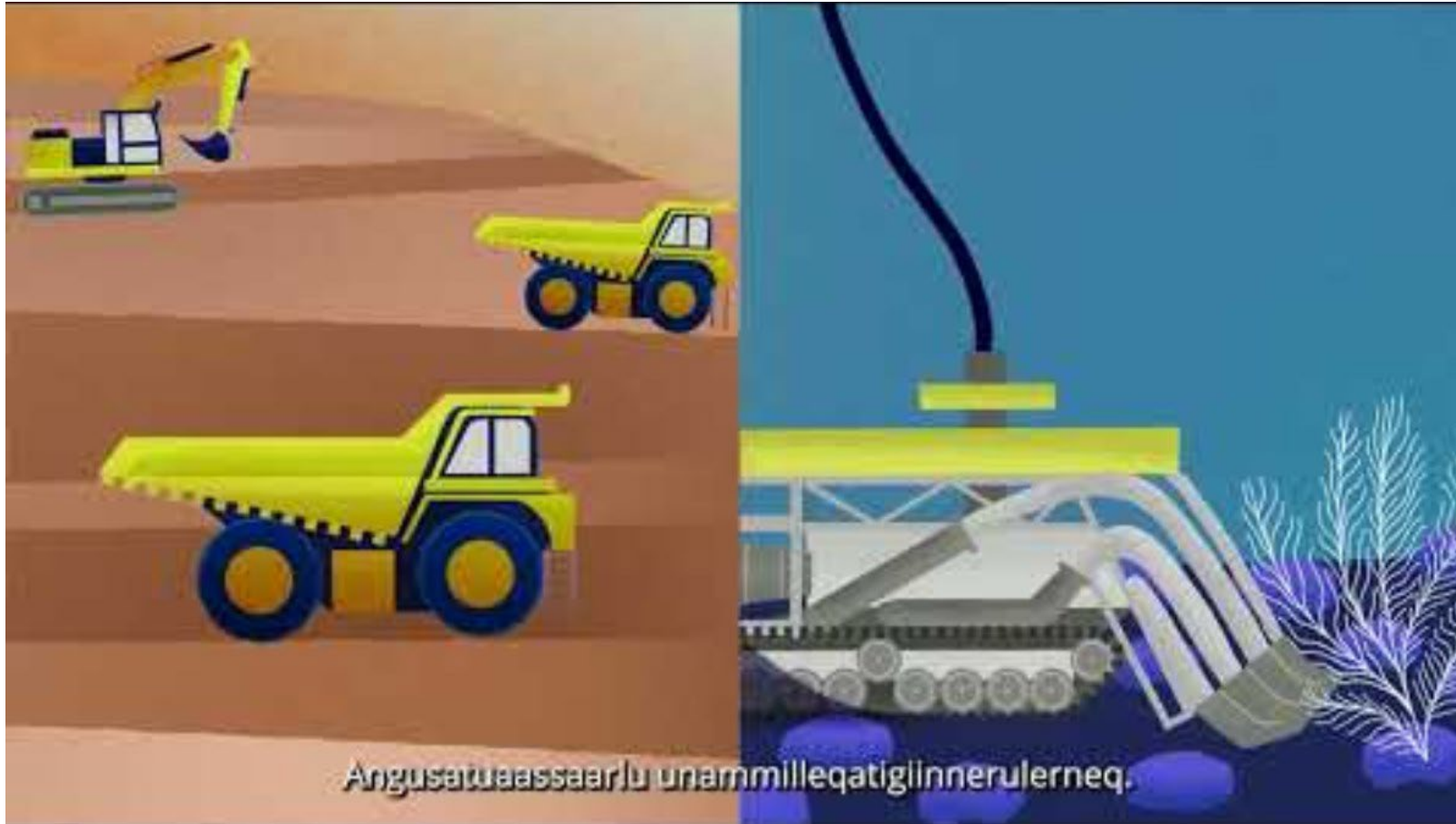
- Aalisarnek Kalaallit Nunaanni aningaasaqarnermut tunngaviuvoq
- Avammut tunisassiornermi 96 %
- Suliffissat 4.300-t miss.
- Saniatigut piniarnek, assartuineq, takornariaqarnek
- Kulturi, nerisassat inooriaaserlu

ONKN-imit ersarissumik innersuussutit

- Aarlerinaatit ilisimasanillu amigaateqarneq annertuvoq - iluaqutissallu annikillutik.
- Imaq inuiaqatigiinnut toqqammaviuvoq
 - Aalisarneq imaanilu avatangiisit pingaarnertutinneqarlik
- Mianersortumik tunngavik malinneqarli
 - Ilisimasat tunngavigalugit aalajangiineq
- **Kalaallit Nunaata imartaani immami itisuumi aatsitassarsiorneq inerteqqutaali**

Immami itisuumi aatsitassarsiorneq pillugu aalasuliaq (3:49)

Qujanaq - Apeqqutissaqarpisi?

